Archeologische site abdij Ten Duinen

Cisterciënzerabdij Ten Duinen
Koninklijke Prinslaan 6-8
8670 Koksijde

Omstreeks 1107 vestigde kluizenaar Ligerius zich in de duinen bij Veurne (in de 13de eeuw de parochie Koksijde). Daar groeide vanaf 1127-1128 een religieuze gemeenschap onder de leiding van Fulco, die in 1138 de abdij onder impuls van Bernardus, abt van de Abdij van Clairvaux, aansloot bij de cisterciënzers. Eerste abt werd Robrecht van Brugge, uit Clairvaux, die er in 1153 terugkeerde om er Bernardus op te volgen.

Als derde abt en als eerste van de abdij zelf werd cantor Idesbaldus verkozen in 1155. Hij verkreeg de eerste pauselijke bevestiging van de bezittingen van de snel groeiende gemeenschap, legde de basis voor het grote uithof Synthe bij Duinkerke en legde de eerste contacten met Engeland. Onder zijn opvolgers werd in 1175 de abdij Ter Doest als enige dochterabdij ingericht en werd omstreeks 1200 de basis gelegd voor een imposant domeinbezit in Zeeland en de Vier Ambachten, met als centrum Hof te Zande nabij Hulst in het huidige Zeeuws-Vlaanderen.

De 13de eeuw wordt beschouwd als het hoogtepunt van de Duinenabdij. De gemeenschap telde omstreeks 1250 maximaal zo'n 370 leden, waarvan 1/3 koormonniken en 2/3 lekenbroeders (conversen). Het enorme kloostercomplex werd gebouwd in de baksteen, de grote 'kloostermoeffen', die de abdij zelf produceerde. Het domein werd uitgebouwd tot ca. 10.000 ha, thans gelegen in België, Frankrijk, Nederland en Engeland, met grote uithoven die door de abdij zelf beheerd werden en waar abt van Belle grote schuren zette. Het Engelse bezit werd verkocht in de vroege 14de eeuw. Abten behoorden regelmatig tot de entourage van de graven van Vlaanderen en daarna de hertogen van Bourgondië en speelden een belangrijke rol op regionaal vlak.

Intussen kreeg de abdij te maken met problemen. De bezittingen in Zeeland hadden regelmatig te lijden van overstromingen en vergden grote inspanningen om drooggelegd te worden. De aantrekkingskracht van de cisterciënzerorde taande en de grote uithoven werden stilaan in pacht gegeven en opgesplitst in kleinere landbouwuitbatingen. In het Frans-Vlaamse conflict koos de abt de kant van de Fransen, en dat leidde na de Guldensporenslag tot zijn vlucht naar Parijs en zorgde voor een breuk in de relatie tot de Vlaamse graven. Abten zoals Uppenbroeck en Maes slaagden er in het vertrouwen te herwinnen en de abdij een nieuw elan te geven.

In de eerste helft van de 15de eeuw kende de abdij economische problemen. Tot driemaal toe zouden monniken elders een tijdelijk onderkomen gezocht hebben, maar abt van der Marct voerde een economische herstelpolitiek door. Als nieuw hoogtepunt geldt het bewind van abt Crabbe, kunstliefhebber-bibliofiel en invloedrijk raadsheer. Hij bouwde de refuge te Brugge uit tot een stadspaleis.

De 16de eeuw wordt gekenmerkt door moeilijkheden op financieel-economisch gebied door de voortdurende dreiging van overstromingen van de bezittingen in Zeeland en de Vier Ambachten. Toch hielden diverse

abten er een luxueuze levensstijl op na. De religieuze troebelen zouden de doodsteek geven voor de abdij te Koksijde. In 1566 hield de Beeldenstorm lelijk huis in de abdij, wat leidde tot vernielingen van kunstwerken en het verlies van een groot deel van de unieke bibliotheek. Vanaf 1578 raakte de regio steeds meer onder de invloed van het calvinisme van Gent, werden troepen gelegerd in de abdij die deels afgebroken en te gelde gemaakt werd, werden de goederen aangeslagen en moesten de Duinheren vluchten naar Brugge en later naar onder meer Douai.

Na de herovering van Vlaanderen voor het katholiek-Spaanse gezag vestigden de monniken zich in Brugge, om zich ca. 1590 in de refuge te Nieuwpoort te vestigen. Met Pasen 1596 betrokken ze een vroeger uithof, de abdijhoeve Ten Bogaerde in Veurne (thans Koksijde), waar ze een nieuwe abdij uitbouwden. Invallen van Staatsen bezorgden de grote hoeven veel overlast en vernielingen. Op Ten Bogaerde werd in 1593 de grote schuur in brand gestoken.

De Duinheren organiseerden nu zelf de systematische afbraak van de oude abdijsite, die bedekt werd door oprukkend duinzand en voor de resterende gemeenschap veel te groot geworden was, om middelen te genereren voor de nieuwe abdij. Daarbij werd in 1623 een loden kist bovengehaald, waarin men de goed bewaarde resten van Idesbaldus herkende.

In 1624 slaagde abt Campmans er in de wegkwijnende abdij Ter Doest te bekomen van het bisdom Brugge. Dat behelsde ook de bezittingen, zoals het archief en de handschriften, de hoeven en domeinen, maar ook de refuge te Brugge. Daar vestigde de Duinenabdij zich in 1627 en bouwde ze aan de Potterierei te Brugge een nieuw complex (nu het Grootseminarie van Brugge).

Op Ten Bogaerde bleef een vertegenwoordiging aanwezig, soms om het eigen beheer op te nemen. De hoeve vormde de residentie van de ontvanger van het Westkwartier, waaronder de bezittingen in de Westhoek sorteerden. Vanaf 1646 kregen die veel te lijden door de voortdurende Frans-Spaanse oorlogen, die de regio Frans maakten. Onder Lodewijk XIV leidde dit tot een scheuring, toen de Zonnekoning in 1678 ontvanger Arnold Terrasse tot abt aanstelde en de verhuis naar Brugge betwistte. In 1683 slaagde abt Collé er in zijn gezag te herstellen.

De 18de eeuw vormde een periode van bloei en herstel. Diverse hoeven werden flink verbouwd en de abdijkerk te Brugge werd eindelijk afgewerkt. De Franse Revolutie leidde evenwel tot invallen van Franse Republikeinen, de afschaffing van de abdij en de nationalisatie van de abdijgoederen (1796) die openbaar verkocht werden. De vroegere Duinheren slaagden er slechts gedeeltelijk in dit terug te verwerven. In 1819 richtten ze bovenop de kapittelzaal van de oude abdijsite te Koksijde een kapel op, waar nog steeds Idesbald vereerd wordt. Door elkaar bij testament te begunstigen, concentreerde het fortuin zich uiteindelijk bij de laatste gewezen monnik, Nicolaas de Roover. Bij zijn overlijden in 1833 liet hij het onroerend bezit na aan het op te richten bisdom Brugge, en de allereerste nieuwe bisschop, Boussen, wist van de nichten van de Roover de handschriften en het archief aan te kopen. De handschriften van Ter Doest en Onze-Lieve-Vrouw-Ten Duinen vormen het hart van de handschriftencollectie van het Grootseminarie te Brugge. Een tweede belangrijk deel van de collectie rust in de Stedelijke Bibliotheek 'Biekorf' te Brugge.

(bron: wikipedia)

Bieren:
St.Idesbald Blond (6,5%)
St.Idesbald Dubbel (8%)
St.Idesbald Tripel (9%)
St.Idesbald Rousse (7%)

Brouwerij:
Brouwerij Huyghe (Melle)